

капіталу, не змогли виконувати вимоги регулятора щодо мінімального щодо мінімального та достатності капіталу, фактично виявилися на межі банкрутства. Основними напрямками у вирішенні цього питання мають стати: забезпечення стабільності нормативно-правової бази щодо банківської діяльності й удосконалення механізмів рефінансування банків; розробка банками системи заходів щодо припинення відпливу депозитів і залучення нових джерел коштів; удосконалення оподаткування банків, зменшення податкового тиску на банки з метою прискорення їхньої капіталізації і збільшення обсягів кредитування реального сектору; розробка та запровадження дієвих механізмів консолідації банків і створення банківських груп. Успішність подальшого процесу капіталізації банківської системи України буде залежати від тих методів і форм управління капіталом, що використовуватимуть як НБУ, так і самі банки.

Перелік посилань

1. The World Bank (data): [electronic resource]. Access: <http://data.worldbank.org/>
2. Asli Demirguc-Kunt. Bank-based and Market-based financial systems: Cross-country comparisons /Asli Demirguc-Kunt, Ross Levine: [electronic resource]. Access:<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.199.5744&rep=rep1&type=pdf>.
3. Index of Economic Freedom. The Heritage Foundation, The Wall Street Journal. (data): [electronic resource]. Access: <http://www.heritage.org/index/>
4. 50 Most Innovative Countries. Bloomberg (data): [electronic resource]. Access: <http://www.bloomberg.com/slideshow/2013-02-01/50-most-innovative-countries.html#slide2>

УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ БАНКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Манеров Г. М., к.е.н.

Донецький національний технічний університет

Формування і розвиток ринкових відносин в національній економіці неможливий без забезпечення сталого розвитку її фінансового сектору, в якому основну роль відіграє банківська система. Така ситуація зумовлена тим, що банківські установи виступають фінансовими посередниками в системі управління грошовими потоками, шляхом виконання важливої функції. Тобто мобілізації тимчасово вільних грошових коштів населення, підприємств та організацій, перетворюючи їх на банківський капітал, здійснюють

різноманітні кредитні та інвестиційні операції, задовольняючи цим самим певні потреби вітчизняної економіки у відповідних фінансових ресурсах.

За умов значної конкуренції у банківській сфері України, яка особливо поселилась з відкриттям дочірніх банків, засновниками яких є іноземні банки, важливо здобути довіру партнерів до банків, яка базується, насамперед, на їх здатності у будь-який час і в повному обсязі виконувати свої зобов'язання, захищати інтереси партнерів. [1].

Важливу роль у стимулюванні відтворювальних процесів в українській економіці відіграє банківський кредит, як основне джерело забезпечення фінансовими ресурсами операційної та інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання: підприємств різних форм власності, організацій та установ, а особливо малих і середніх підприємницьких структур.

Ефективне функціонування банківських установ в умовах ринкової економіки основне місце, на наш погляд, повинна зайняти стратегія управління ризиком. Стратегія управління ризиком повинна поєднувати внутрішньобанківську діяльність з механізмами Національного банку України та інших державних структур. [1].

Питанням кредитного ризику присвячені наукові публікації українських вчених – економістів таких, як: І. А. Бланк, В. В. Вітлінський, Л. Бондаренко, О.В. Пернарівський, О.С. Полетаєва, Л. О. Примостка, Т.С. Смовженко, Н. П. Шульга, О.І. Ястремський, І.В. Єлейко, І.С. Скоропад та інші.

Кредитний ризик - це ризик, зумовлений невиконанням позичальником своїх зобов'язань щодо кредитора. Він, зазвичай виникає через неспроможність позичальника, який узяв на себе зобов'язання виконувати умови фінансової (кредитної) угоди з банківською установою або в інший спосіб виконати взяті на себе зобов'язання. [1].

Кредитний ризик – це ризик несплати позичальником основного боргу і відсотків по ньому, належних кредитору. Інакше кажучи, під кредитним ризиком прийнято розуміти ймовірність, а точніше загрозу втрати банком частини своїх ресурсів, недоотримання прибутків або збільшення витрат в наслідок здійснення певних фінансових операцій. [2]. Види кредитних ризиків і причини їх виникнення наведено на рис.1.

Як показує практика, кредитний ризик залежить від діяльності позичальника, а його рівень від особи позичальника, юридичної, або фізичної, фінансового стану, загальноекономічної ситуації, форми кредиту, його розміру, встановлених законом правових питань тощо.

Аналіз кредитоспроможності позичальника проводиться на першому етапі, коли лише є замовлення щодо отримання кредиту. Ураховуючи, що кредитні операції є найбільш ризиковими банківськими операціями, тому під час формування кредитних ресурсів

(кредитного портфеля) потрібно формувати відповідні резерви, тобто враховувати кредитний ризик.

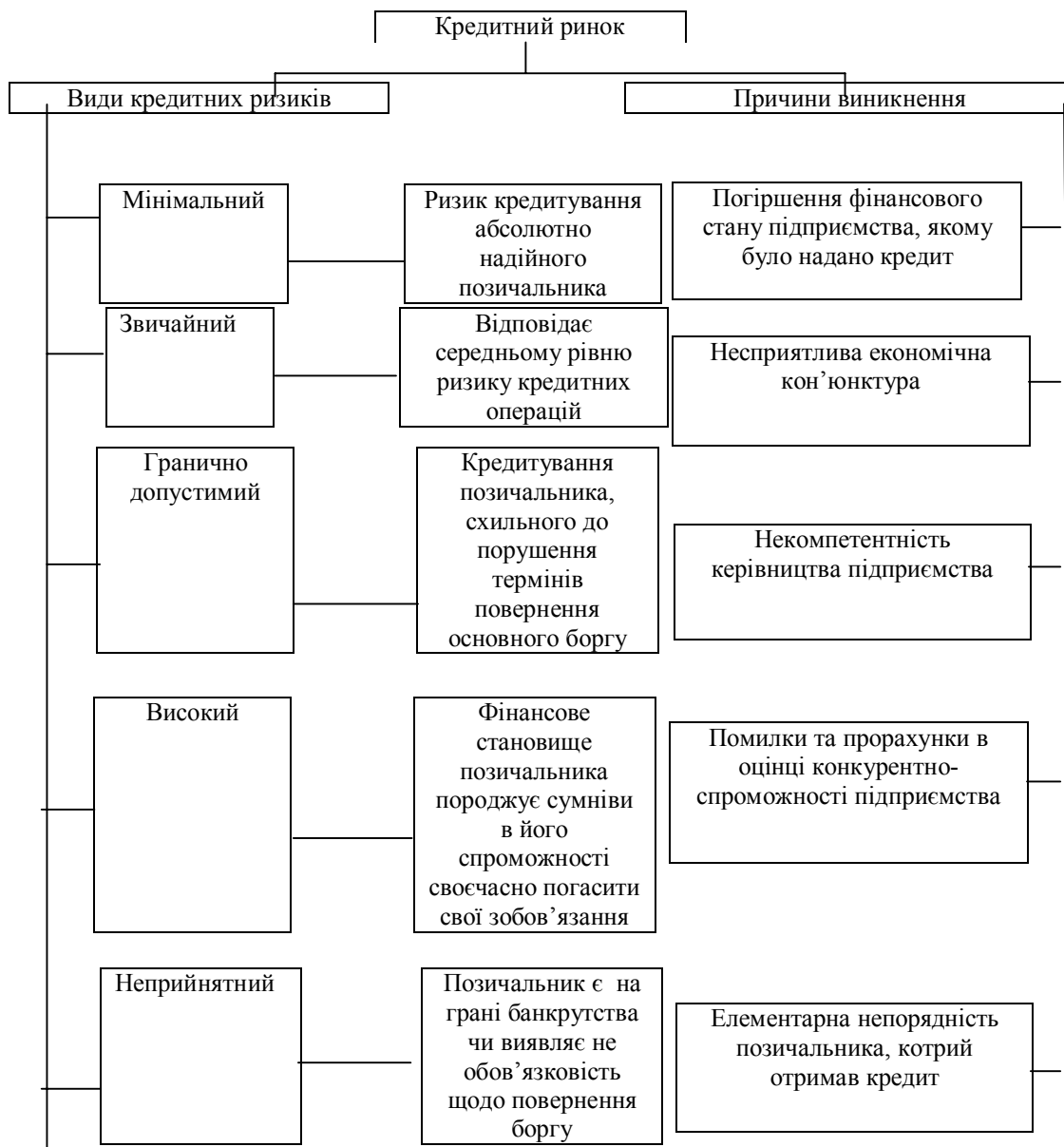

Рис. 1. – Види кредитних ризиків і причини їх виникнення. [1].

Існують різні методи обчислення кредитного ризику. До них відносять:

- метод фінансових коефіцієнтів;
- статистичні методи оцінки ступеня кредитного ризику (метод статистичних випробувань, або метод Монте-Карло, модель CART);
- експертні методи. [1].

Для управління ризиком необхідно приділяти увагу ризик-менеджменту. Діяльність ризик-менеджменту направлена на пошук альтернатив, розробку дієвого механізму управління кредитним ризиком та визначення достатності розроблених процедур. Адже саме від цього залежить якість кредитного портфелю банку. [3].

З метою зниження кредитних ризиків цілком зрозумілою є необхідність формування комерційними банками страхових резервів на покриття можливих збитків від кредитної діяльності.

Резерв регулюється щомісячно залежно від обсягів фактичної заборгованості та класифікаційної групи, до якої віднесена конкретна позика. Класифікаційна група визначається за оцінкою фінансового стану позичальника та перспектив його розвитку й за оцінкою погашення позичальником кредитної заборгованості за основним боргом і відсотками.

Зовнішні способи зниження кредитного ризику щодо позичальника свідчать про те, що банк прагне до перерозподілу ризику шляхом перекладання частини ризику та інші суб'єкти чи об'єкти правовідносин. До зовнішніх належать способи забезпечення повернення позики (рис. 2).

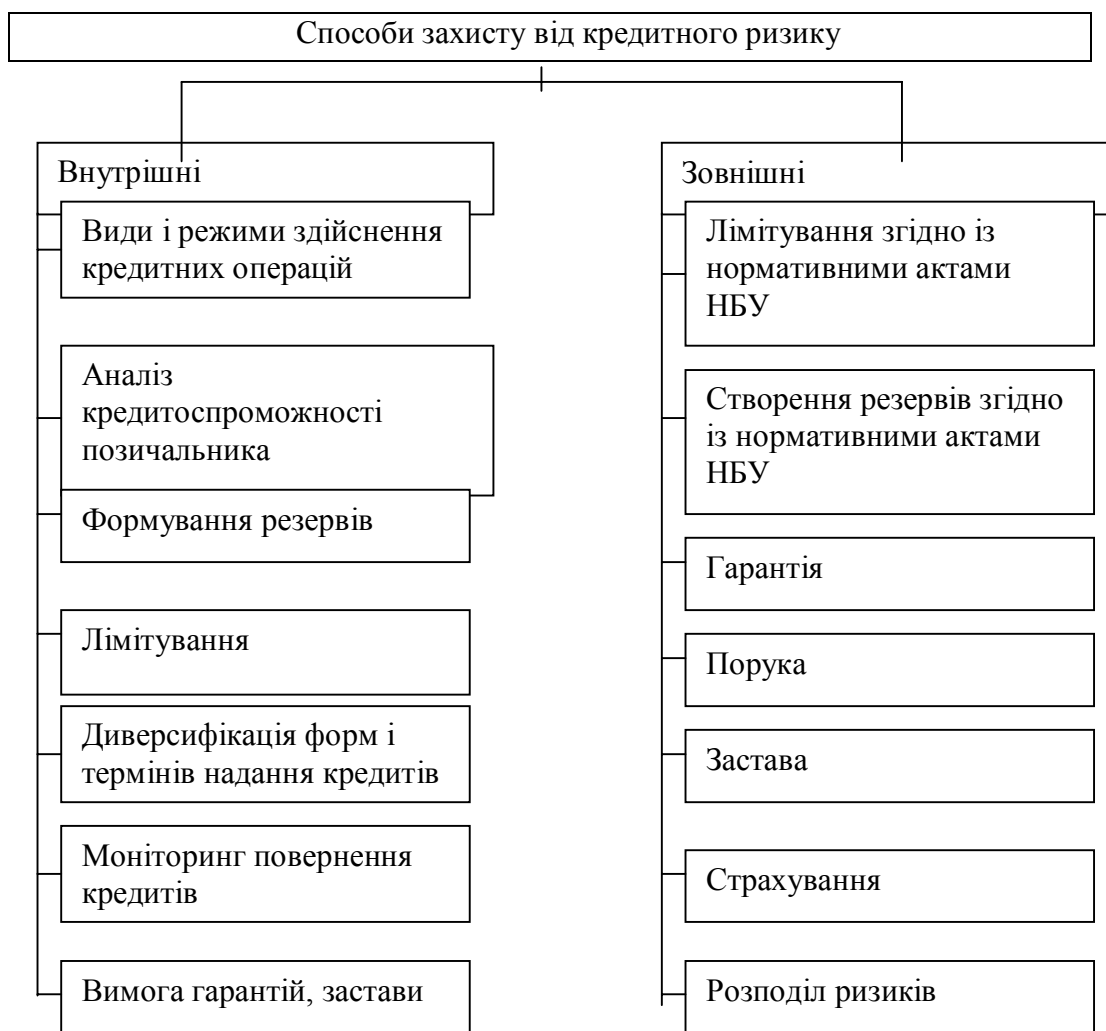

Рис.2. – Способи захисту від кредитного ризику. [3].

Найпоширенішими в банківській практиці методами, спрямованими на зниження кредитного ризику, є:

- оцінювання кредитоспроможності позичальника;

- зменшення обсягів кредитів, які надаються одному позичальникові;
- страхування кредитів передбачає повну передачу ризику неповернення кредиту організації, яка займається страхуванням;
- залучення достатнього забезпечення кредиту ліквідної застави практично гарантує банківській установі повернення наданої суми позики та одержання відсотків.

Таким чином, кожен банк повинен самостійно забезпечувати підтримку своєї ліквідності на заданому рівні на основі аналізу стану, що складається на конкретний період часу, і прогнозування результатів діяльності та проведення обґрунтованої економічної політики у сфері формування статутного капіталу, фондів спеціального призначення і резервів, здійснення активних кредитних операцій.

Перелік посилань

1. Єлейко І.В., Сідак О.В., Особливості мінімізації кредитного ризику банківської установи. – Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип.21.8.
2. Скоропад І.С., Копитко Р.С., Джерела формування та нейтралізації кредитних ризиків у банках. - Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип.21.8.
3. Сідак О.В., Кредитний ризик та формування резервів під кредитні операції банку в умовах фінансової кризи. – Міжнародний збірник наукових праць. – 2011. - Випуск 1(16).

ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ ИССЛЕДОВАНИЙ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ

Матюшин А.В., к.э.н., с.н.с.

Институт экономики промышленности НАН Украины

Анализ эволюции взглядов на институт коммерческого банка в экономических теориях позволяет констатировать, что банки как один из видов финансовых институтов, привлекая свободные финансовые ресурсы с целью их дальнейшего размещения, способствуют трансформации сбережений в инвестиции и поэтому существенно влияют на эффективное использование капитала в экономической системе, способствуют экономическому росту [1]. Проведенный анализ развития представлений о роли банков в экономических теориях выявил трансформацию взглядов от рассмотрения банков как инструмента увеличения денежной массы и ускорения товарооборота до теоретического анализа их как финансовых институтов, одного из определяющих факторов экономического роста и обеспечения стабильного и эффективного функционирования финансового рынка.